

Het (mis)matchmodel

Ragnild Zonneveld

Symposium hoogbegaafdheid, 11 oktober 2023

Wie en wat ben ik?

Ragnild Zonneveld-Bijkerk

- Senior onderwijsadviseur Cedin
- ECHA Specialist in Gifted Education
- Voorzitter ECHA Netwerk Nederland

En wat je nog niet weet:

- Hoewel ik opgeleid ben om kinderen te begeleiden en te onderwijzen, vind ik het opvoeden van mijn eigen kind hopeloos ingewikkeld.
- Sinds november 2021 heb ik drie halfzussen.

Ouders:

“Ik ben bang dat ze op school alleen naar het cijfertje kijken.”

“Hij scoorde veel lager dan verwacht op de IQ test. Hadden we nou maar door een hb specialist laten testen.”

“Ik denk dat ze hb is, maar ze scoort een TIQ van 124.”

“Een uitslag van 148. Dat was schrikken.”

“Adviseer je om mijn kind van 2 jaar te laten testen?”

A blue thought bubble with a white outline, containing the text "Herkenbaar?". It is connected to the text above by three small blue circles of increasing size.

Herkenbaar?

School:

“IQ is tussen de 115-125. Hij is dus niet hb en we hoeven dus niet te versnellen.”

“Toelating tot de plusklas met een IQ van 130 of hoger (WISC).”

“Ouders zeggen dat ze hb is, maar het IQ is 115.”

“Er ligt een testuitslag van 145+, maar we zien dat op school totaal niet terug in prestaties of in de zijnskenmerken.”

Specialisten:

“De zijnskenmerken en overexcitabilites horen bij hoogbegaafdheid.”

“De breinontwikkeling verloopt anders bij hoogbegaafde kinderen.”

“Met een IQ van 130 wijk je net zoveel af van het gemiddelde als met een IQ van 70.”

“Met 145+ pas je niet in het reguliere onderwijssysteem.”

(mis)matchmodel

- Vertaling Bronfenbrenner (1979) en Thomas & Chess (1977) naar de begaafde leerling
- **Match of mismatch** (goodness/poorness of fit) tussen kind en omgeving
- Weg van IQ-score en “diagnose”, richting spectrum en dialoog

“IQ-bepalingen zijn beperkt in hun bruikbaarheid bij het voorspellen van individueel gedrag” (Delfos, 2020)

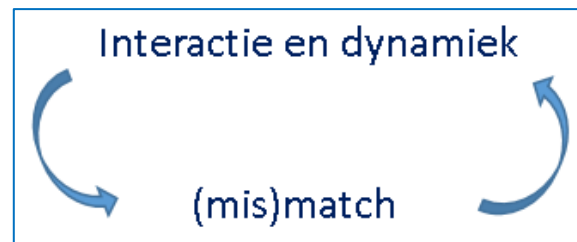
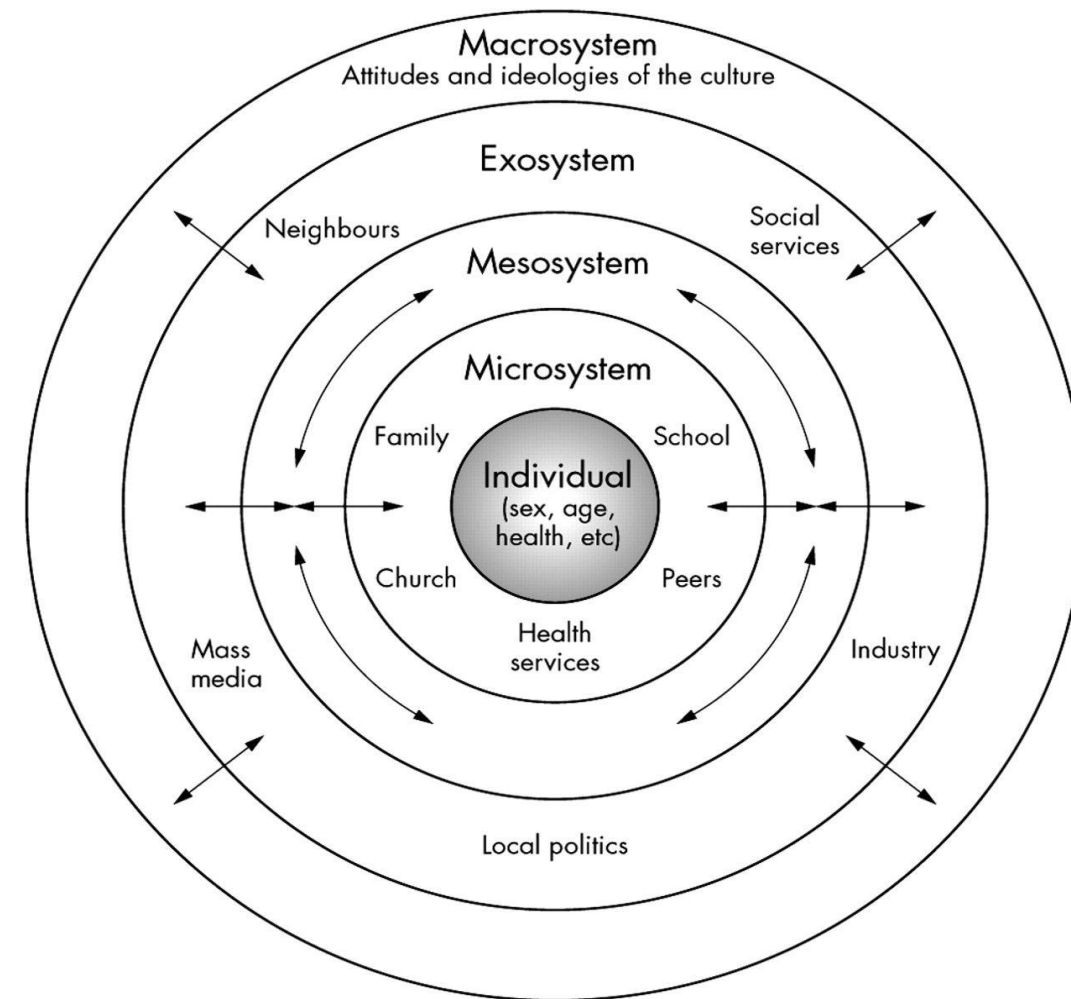
“Het concept van het begaafde kind in het onderwijs in Amerika is een sociaal construct van twijfelachtige validiteit. (...) Het is niet nodig, en misschien zelfs een drempel voor het bereiken van de doelen die juist aan de basis lagen van dit werkveld.” (Borland, 2005).

Bronfenbrenner: Bio-ecologisch model van ontwikkeling

In het model van Bronfenbrenner staat het kind met zijn aanleg en temperament (*individual*) centraal.

Daaromheen:

- Het microstelsel:
- Het mesosysteem:
- Het exosysteem
- Het macrosysteem
- Tenslotte is er het chronosysteem: de invloed van de tijd.

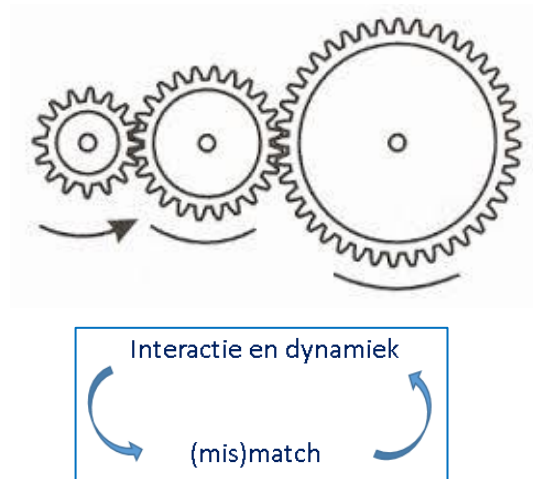
Bronfenbrenner en begaafdheid

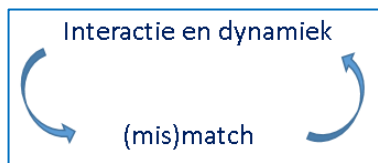
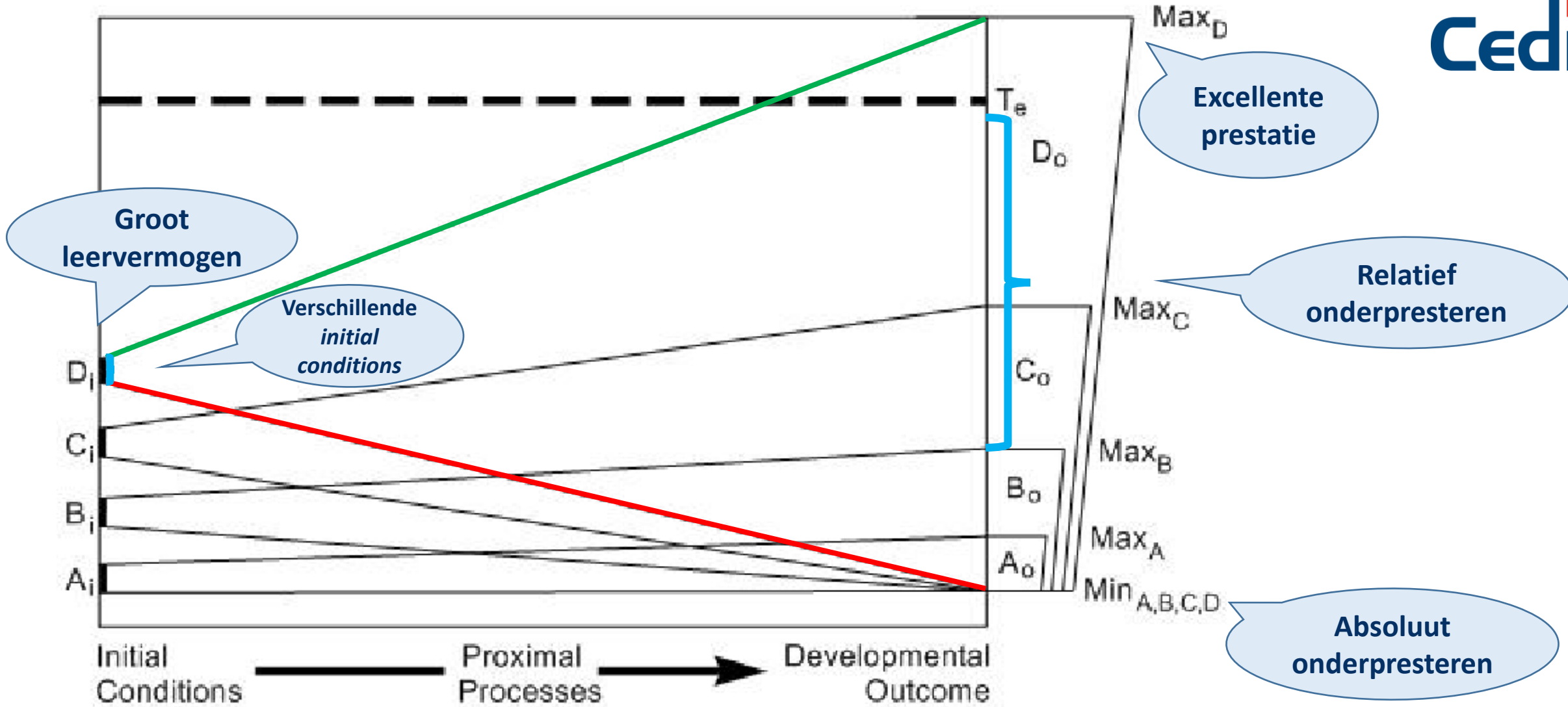
Papierno, Ceci, Makel & Williams:

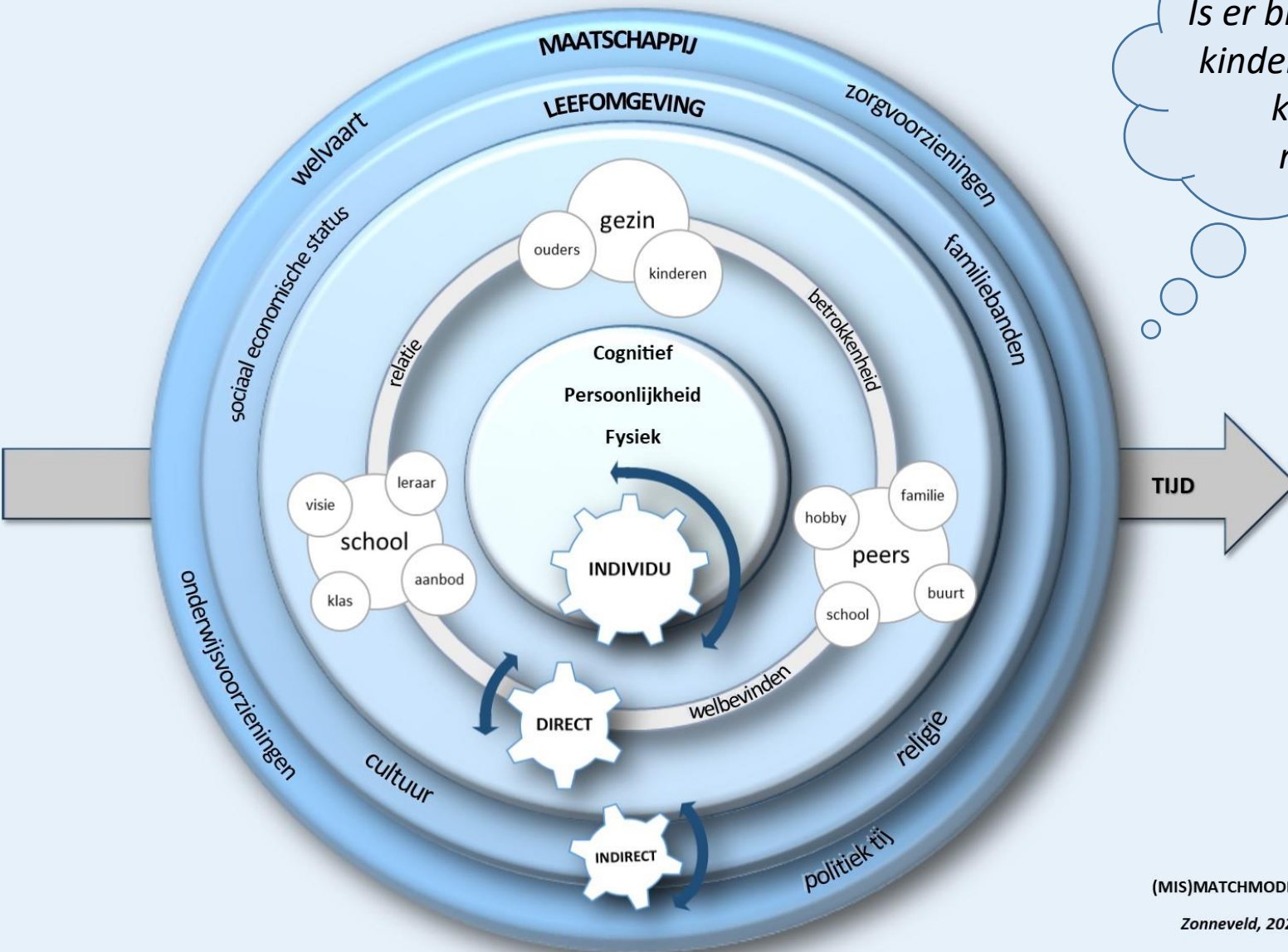
A Bioecological Perspective on the Ontogeny of Exceptional Abilities (2005)

- Multiplier effect -> chain reaction -> small input, substantial output
- “Select, shape and evoke an environment conducive to further growth” (Stanovich 1986)
- *Initial conditions* of each individual and *proximal processes*
- Gain achieved by initially advantaged is **disproportionate** to that of initially disadvantaged (Matthew Effect)

“In de context van menselijke psychologische en gedragsmatige ontwikkeling worden multiplier effecten gebruikt om uit te leggen, hoe kleine veranderingen in een individu of in een maatschappij – hetzij genetisch bepaald hetzij bepaald door de omgeving – de impuls kunnen zijn voor een serie wederzijdse interacties tussen individuen en hun omgeving, die uiteindelijk resulteren in enorme verschillen”

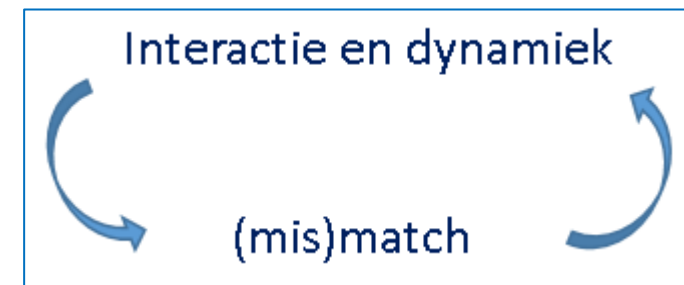

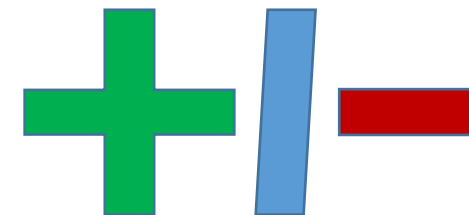
Is er bij hoogbegaafde kinderen een grotere kans op een mismatch?

- Kindfactoren
- Schoolfactoren
- Gezinsfactoren
- Omgevingsfactoren

(MIS)MATCHMODEL
Zonneveld, 2020

Aan de slag

Een match of mismatch is een **dynamisch en interactief** concept. Dat betekent dat er geen sprake is van schuld, maar van **gedeelde verantwoordelijkheid**.

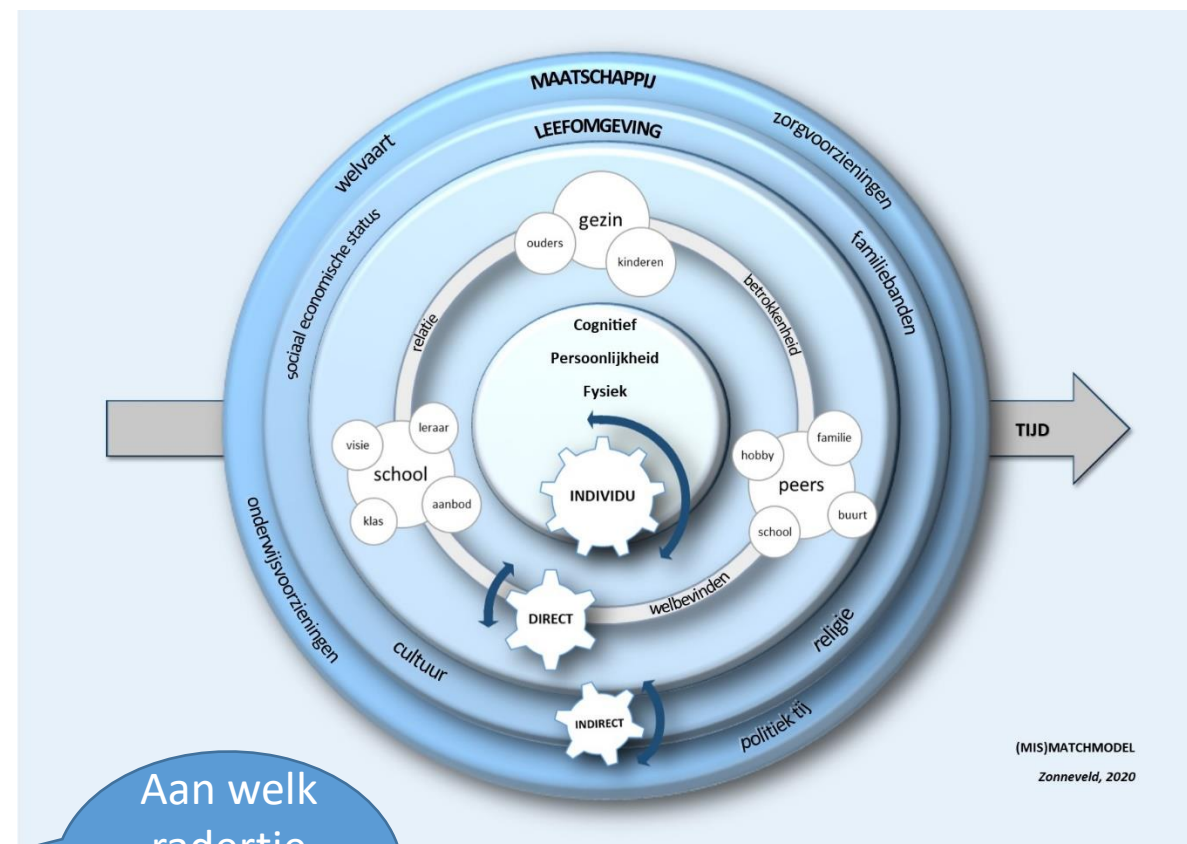
Bovendien betekent het dat het niet voor de eeuwigheid vaststaat, maar **veranderbaar** is.

Ieder individu staat centraal.

Vroeg signaleren helpt om optimaal te begeleiden en te ontwikkelen (*proximal processes* optimaliseren).

Een **label** hoogbegaafdheid is niet nodig om te kijken naar kansen en knelpunten.

Iedere interventie, hoe klein ook, heeft effect op het geheel (*multiplier effect*).

Aan welk radertje kun jij draaien?

In de praktijk

- Analyseren en verklaren van het moment en het systeem.
- Niet kijken naar oorzaak en gevolg, maar naar interactie en vervolg.
In beweging zetten i.p.v. vastleggen: **#ENNU**
- Ieder individu centraal: wat kun jij doen, wat kan de leerling doen, wat kan de ouder doen?
“Welke rol heb jij? Wat kun je doen om iets te veranderen? En wat gaan we nu concreet doen? Waarbij kleine stapjes tot grote resultaten kunnen leiden.”
- Inzicht in brede context rondom het kind, inzicht in aanknopingspunten
- Vier ijkpunten:
 - leren (aanbod) – leerstofinhoudelijk en vaardigheden
 - welbevinden thuis en op school
 - betrokkenheid
 - aansluiting/relatie
- Kind als actieve factor:

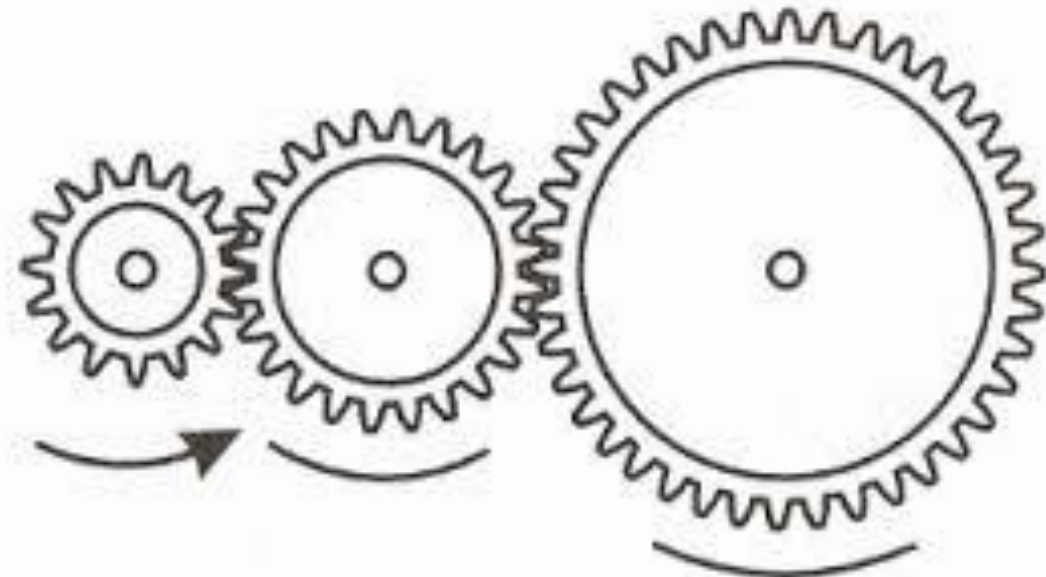

“Je kunt een kind wel op de fiets zetten, maar het moet zelf leren fietsen”

Vragen?

“Een cognitief hoogbegaafde leerling die vanaf het schoolbegin onderwijsactiviteiten verricht die aansluiten op zijn of haar actuele competenties en die zich ondersteund voelt door gezin, vrienden, groepsgenoten en leerkracht, zal zich conform zijn of haar potenties ontwikkelen.”

(Mooij e.a. , 2012)

Bedankt voor jullie aandacht.

Meer weten of contact?

r.zonneveld@cedin.nl

